

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sondre Kaastad Sørdsdal, 5557 2335

Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø i Indre Arefjordpollen i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen

Statsforvalteren i Vestland gir Statens vegvesen tillatelse til mudring, dumping, og utfylling i sjø i sammenheng med bygging av ny Rv. 555 i Øygarden kommune. Tillatelsen omfatter delprosjekt A5 Arefjordpollen.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. forurensningsforskriften §22-6

Vi viser til søknad mottatt 19. desember 2023.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir tillatelse etter forurensningsloven § 11 med vilkår etter lovens § 16. Statsforvalteren har i avgjørelsen lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket jamført med de fordeler og ulemper som tiltaket dessuten vil medføre. Statsforvalteren har regulert de forholdene som er vurdert til å ha de mest alvorlige miljømessige konsekvensene.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven, med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten, viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet www.miljodirektoratet.no.

Tillatelsens vilkår følger vedlagt dette brevet.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken, tar vi gebyr etter sats 6, 38 900 kroner, for behandling søknadene, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

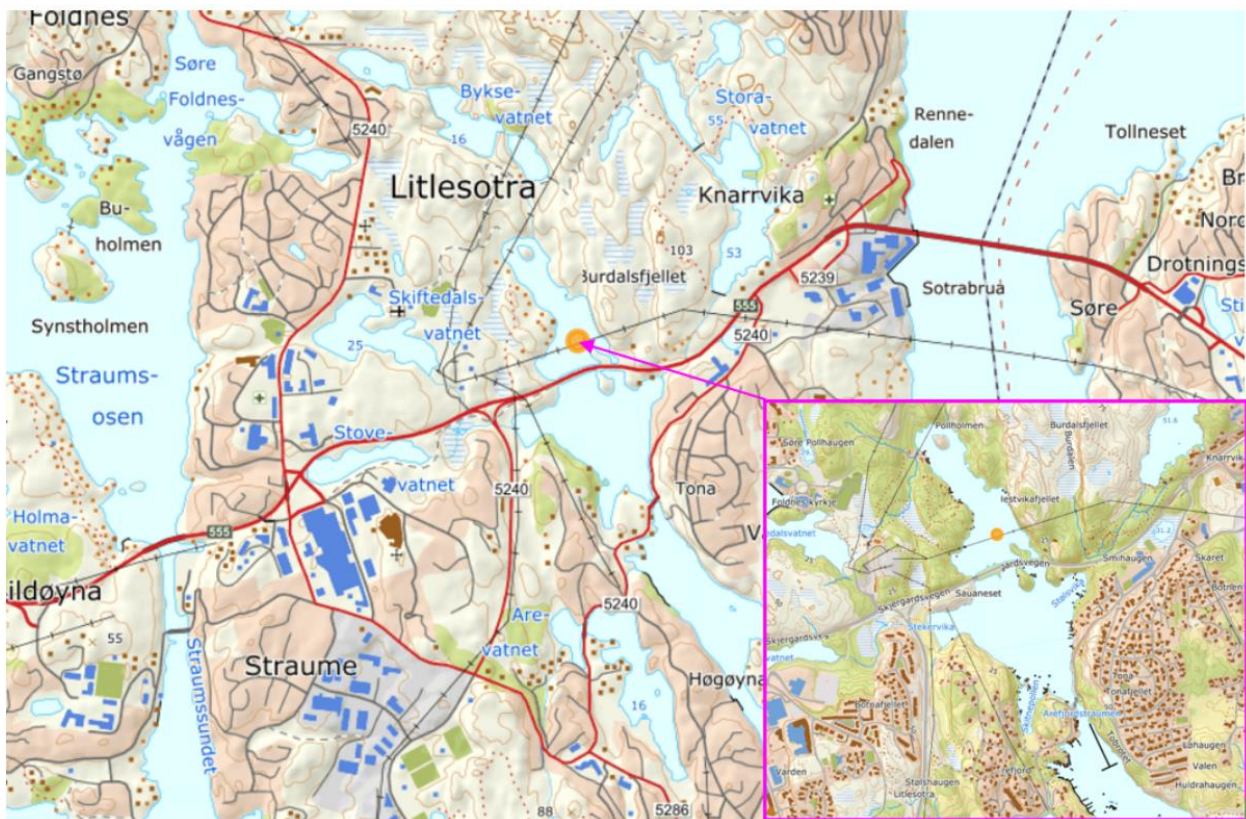
Sammendrag av søknaden

Sotrasambandet er delt opp i 11 delstrekninger (A1 til A11) og omfatter ca. 9,4 km firefeltsveg fra Storavatnet i Bergen til Kolltveit i Øygarden kommune. Ca. 4,6 km av prosjektet går i tunnel, fordelt på fire tunneler; A2 Kolltveittunnelen, A4 Straumetunnelen, A6 Knarrvikatunnelen og A10 Drotningsviktunnelen. Prosjektet inkluderer en ny firefelts bru på ca. 900 m (A8), med separat gang og sykkelveg. Også tre mindre bruer inngår i prosjektet (over Bildøystraumen, Straumssundet og Arefjordpollen). Det nye vegsystemet får egne felt og ramper for kollektivtrafikk og gang- og sykkeltrafikk. Anleggsarbeidene starter høsten 2022 og prosjektet skal åpne for trafikk i 2027, byggetid fem år.

Denne tillatelsen omfatter tiltak i sjø i Indre Arefjordpollen i Øygarden kommune. Søknaden er beskrevet nedenfor.

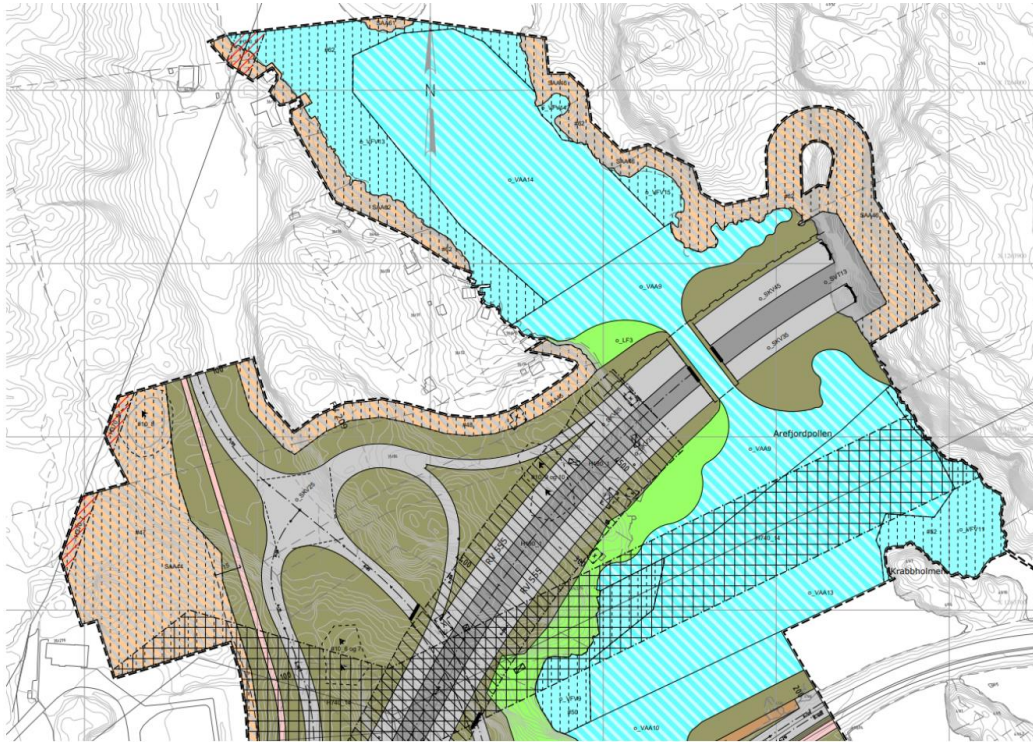
A5 Tiltak i sjø – Arefjordpollen

Det skal bygges ny vei over Arefjordpollen, nord for dagens Rv.555. Arefjordpollen ligger ved Lillesotra, Øygarden Kommune, se figur 1

Figur 1. Oversikt over Lillesotra, Knarrvika, Straume og Rosa rute viser Arefjordpollen slik det er i dag, før utbygging av Rv.555.

Arefjordpollen er delt i to basseng av den eksisterende Riksveg 555. Det ytre bassenget har et areal på 150 daa mens det indre bassenget har et areal på ca. 76 daa. Vegtiltaket vil krysse indre Arefjordpollen på fylling med kulvert, se figur 2.

Figur 2. Plantegning av kulvert/voll ved nordre del av Arefjordpollen. Henta fra plankart 11.1, parsell 3

Bunnsediment må fjernes for å etablere steinfylling i veitraseen over Arefjordpollen. Det øverste laget i sjøbunnen består av organisk materiale, gytje, som er for ustabil til å bygge på. Dette organiske laget ligger i ulike dyp langs traseen der veifyllinga skal ligge, og hele laget med gytje må mudres bort. Muddermassar frå sjøbunnen er tenkt deponert i de dypere delene av pollen, i områder med lik miljøtilstand som der muddermassene hentes fra.

I reguleringsplan for tiltaket er det avsatt areal i sjø for deponering av gytjen/muddermassene (o_VAA13 og o_VAA14) som skal fjernes før vegfyllingen kan bygges.

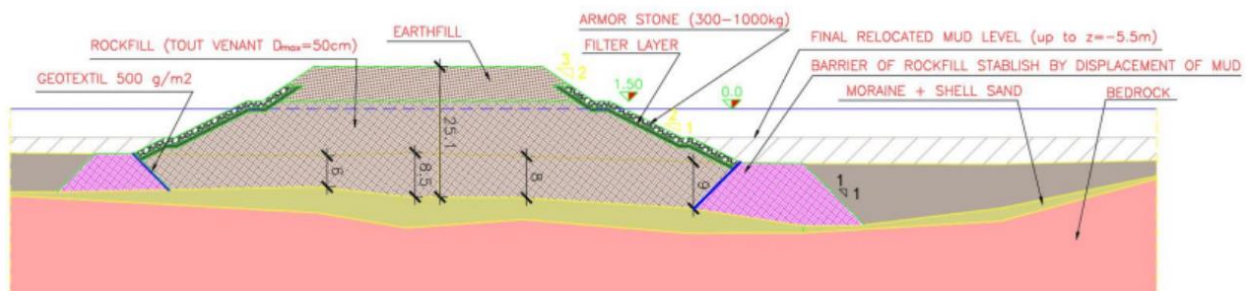
Figur 3 Områdene o_VAA13 og o_VAA14 som kan benyttes til deponering av gytje/muddermasser- vist med brun skravur og rød markering rundt

Det er anslagsvis 132 000 m³ gytjemasser som skal mudres fra mudringsområdet på ca. 22 000 m² med bruk av grabb fra en lekker.

Masser skal graves ut og legges på lekteren i en mest mulig sammenhengende bevegelse. Mudringsmasser skal tas opp lagvis i den grad det er mulig, og dumpes slik at de mest forurensede massene havner nederst, og mudringsmasser dumpes på områder med samme tilstandsklasse. På grunn av at sedimentene er så bløte og løst lagret, så vil det være vanskelig å skille sedimenter med ulik forurensning fra hverandre, men det skal tilstrebtes å dumpe mudringsmasser på områder med samme tilstandsklasse. Forurensningsgraden i sedimentene er imidlertid tilnærmet lik i hele den indre delen av Arefjordpollen, så det planlagte arbeidet vil ikke føre til en forverring av forurensningssituasjonen i sedimentene i det undersøkte området.

Den regulerte løsningen medfører bygging av steinfyllingsvoll med en høyde på mellom 25 og 28 meter. Arbeidet skal utføres ved å etablere en steinbarriere/steinsjeté ved å fylle ut en ytre fylling med større steinblokker på hver side, mudre vekk gytje innenfor fyllingsfronten, og så fylle resterende steinmasser innenfor steinbarrieren. Det er planlagt utfylling av omtrent 250 000 m³ steinmasser i vegfyllingen med en vekt på rundt 475 000 tonn. Utfyllingsområdet er angitt til å ha et areal på 185 000 m², og vanddybden før utfylling er på ca. 20,6 m etter mudring er utført. Steinmassene som skal benyttes til å etablere vegfyllingen er overskuddsmasser fra vegprosjektet, stort sett fra sprengningsarbeidet i Knarreviktunnelen.

Figur 4 Plan og snitt av planlagt vegfylling. Snitt-tegning viser planlagt oppbygning av steinfylling med ulike lag. Tverrsnitt av fylling med steinfyllingsbarriere og erosjonssikring

Det er utført omfattende prøvetaking¹ av bunnsedimentene i Arefjordpollen og bunnsedimentene i hele pollen er forurenset av miljøgifter i tilstandsklasse III, IV og V (moderat, dårlig og svært dårlig). Hovedsakelig er det enkeltforbindelser av PAH, TBT og PCB som utgjør forurensingen, i tillegg til at noen enkelte prøver med økt innhold av tungmetall. Sedimentene utgjør derfor en risiko for organismer. Ved utfylling av masser i sjø vil det være en risiko for spredning av partikler og miljøgifter.

Tiltaksområdet skal skjermes med doble siltgardiner så lenge det pågår mudring/deponering av gytje og utfylling som kan føre til spredning av partikler. Innerst i Arefjordpollen er det ein forekomst av ålegras. Ålegrasforekomsten skal skjermes med en fast dobbel siltgardin (figur 5). Det skal også plasseres siltgardiner rundt mudre- og dumpeområdet for å beskytte strand- og kantsoner. Disse siltgardinene skal omkranse arbeidsområdet, og flyttes etterhvert ved behov, slik at man kommer til for mudring og dumpingsområdet. Tiltaket skal overvåkes med turbiditetsmålere utenfor siltgardinene med en foreslått grenseverdi for turbiditet på 10 FTU/NTU over referanseverdi.

¹ Rambøll 2015, Uni-research 2015, Multiconsult 2016

Figur 5 Området som vil berøres midlertidig med siltgardiner innerst i Arefjordpollen, og tilsyn av disse. Siltgardin er skissert med oransje figur

Figur 6 Forslag til plassering av automatiske målestasjoner. 1 er målestasjon ved ålegress, det er vist to stk. av måler nr. 2 og det viser bare mulige plasseringer, at denne kan flyttes etter hvor arbeid foregår. Måler 3 er referansestasjon og skal stå i god avstand til anleggsområdet

For å sikre tilstrekkelig fortrengning av bløte, humusholdige sedimenter i utfyllingsområdet, kan det bli nødvendig med undervannsprengninger i fyllingsfronten. Det kan også bli behov for sprengning i forbindelse med midlertidig kaianlegg for riggplass. Undersøkelser i Arefjordpollen og søk i Fiskeridirektoratets kartinnsynsløsning viser ingen kjente fiskeriinteresser i nærområdet til tiltaksområdet.

Dersom det blir aktuelt med undervannsprengning skal ladningene deles opp i flere mindre ladninger og detoneres som intervalloptenning, dvs. at kun ett eller noen få hull i en sprengningssalve detonerer samtidig, med forsinkelse mellom hvert intervall. Maksimal ladning bør begrenses til et beregnet minimumsnivå. Dette for å begrense skadeeffektene på marint liv. I tillegg bør det vurderes å benytte luftgardin (bobleardin) under sprengning for å dempe trykkpulsene. Siltgardiner plasseres rundt

sprengningsområdet for å begrense partikkelspredning, og skyteledninger/plastavfall skal samles opp.

I tillegg til logging av turbiditet skal det regelmessig tas prøver av vannet i Arefjordpollen i henhold til utarbeidet overvåkingsprogram² for anleggsfasen. Parametere som skal undersøkes skal minimum være suspendert stoff, metaller (inkludert aluminium) og nitrogenforbindelser.

Start av arbeidene er planlagt med oppstart i mai 2024, med ein varighet på 10-12 måneder.

Høringsuttalelser

Søknaden ble annonsert på våre hjemmesider og sendt på høring til Bergens Sjøfartsmuseum, Øygarden kommune, Fiskeridirektoratet, Bergen og Omland Havnevesen, Sør-Norges Fiskarlag, Forum for natur og friluftsliv Hordaland, Sotra og Øygarden jeger og fiskerforening og Birdlife Norge avd. Hordaland. Frist for å komme med uttale var 7. februar 2024. Under er en sammenslåing av de mottatte høringsuttalelsene og tiltakshavers kommentarer til uttalelsene:

Bergen Havn (5. februar 2024)

Bergen Havn skriver i sin høringsuttalelse at de ikke kan se at planene vil komme i konflikt med de interesser som de er satt til å ivareta. Det er viktig at de sjøfarende i området varsles i god tid før utførelsen av tiltaket.

Bergen Havn skriver at tiltakene også er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven, og at det kreves tillatelse etter hfl. § 14. Dette må søkes om i god tid før tiltak iverksettes.

Svar fra tiltakshaver

Tiltakshaver vil varsle om oppstart og omfang av arbeidene i god tid før oppstart. Søknad etter havne- og farvannsloven er planlagt sendt i 2. kvartal '24

Bergens Sjøfartsmuseum (15. januar 2024)

Museet kjenner ikke til kulturminner ved tiltaksområdet som kan bli direkte påvirket av det omsøkte tiltaket. Museet har derfor ingen merknader til det planlagte tiltaket, men gjør oppmerksom på den generelle plikten etter kulturminneloven (Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner) om stans i arbeid og varsling til museet dersom en under arbeid finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner.

Svar fra tiltakshaver

Sitat: "Uttalelsen tas til etterretning."

Øygarden kommune (7. februar 2024)

Øygarden kommune skriver i sin høringsuttalelse (sitat):

"Området rundt Arefjordspollen er nærmast ubyggd med unntak av nokon få fritidseigedommar. Dette er eit populært friluftsområde med turstigar kor det er tilrettelagt med stig også ned til sjøen (inst i pollen). Området har et rikt tal fugleartar (ca. 171 artar), der nokre er sterkt trua og fleire som er sårbare for nedbygging av natur. Det finnes ålegras i inste delen av Arefjordspollen og mindre førekomstar med kamskjel.

² Area 00 Alle områder Overvåkingsprogram for resipienter og anleggsvann – Sotra Link Construction – 29.03.2023

Svar fra tiltakshaver

Arefjordpollen har et rikt fugleliv. Sotra Link CJV spesifiserer at det i henhold til artskart (<https://artskart.artsdatabanken.no/>) er registrert 172 observasjoner av fugl i Arefjordpollen. Blandt disse observasjonene er det registrert 34 ulike arter, hvorav åtte observasjoner er av rødlistede arter. Av alle observasjonene er én registrert som «mulig hekking» (Tjeld (NT), i 2008), 85% av observasjonene er registrert som «ukjent aktivitet».

Vi tilrår at tilstanden i pollen og då særleg der det er ålegras blir kartlagt med undervasskamera både før oppstart, undervegs og etter anleggsarbeidet. Effektiv overvaking kan bidra til å redusera risikoen for at området med ålegras blir skadd eller øydelagde.

Svar fra tiltakshaver

Ålegras i Arefjordpollen vil som beskrevet i søknaden beskyttes med siltgardiner ved gjennomføring av tiltaket. Det utføres overvåking av vannkvalitet i resipienten slik dette er beskrevet i Sotra Link CJVs miljøovervåkingsprogram (SB-MC-00-A-000000-000032 SB555 Sotrasambandet_ Overvåkingsprogram for resipienter og anleggsvann). Utover dette har Sotra Link CJV engasjert konsulent som gjennomfører overvåking av ålegrass i Arefjordpollen. Ålegrasovervåking vil utføres som beskrevet i innfelt tekstboks under. Første runde med overvåking ble utført sensommer/ høst '23.

Øygarden kommune har motteke fleire klagar frå publikum om tilslamma vatn utanfor gardiner andre stader i Sotrasambandet. Kommune har under synfaring gjentatte gonger på ulike stadar observert at gardiner står opne på sider og under, og slepp jord og slam forbi. Siltgardin har fungert dårleg for å redusere utslepp av jord og slam fleire steder i Sotrasambandet. Det bør difor stillas krav om at Sotrasambandet setter i verk andre meir effektive tiltak, samt jamleg kontrollerer at tiltaka fungerer. Uavhengig av kva type tiltak som vert nytta, tilrår vi at det vert sett vilkår om at Sotrasambandet må utføre daglege tilsyn med tiltaka slik at ikkje jord og slam fløymer forbi stengslene slik vi har sett mange eksemplar på.

Svar fra tiltakshaver

Siltgardiner er store installasjoner. En enkelt siltgardin kan ha et areal på flere tusen kvadratmeter avhengig av lengde og dybden i området der siltgarden er installert. Vekslende vind- og strømforhold gir enorme påkjenninger på slike siltgardiner. Det er derfor utfordrende å opprettholde optimal funksjonalitet til en hver tid. For øyeblikket har Sotra Link CJV utplassert siltgardiner med en anslått samlet lengde mellom 1,5 og to kilometer og et anslått areal nær 15 000 m² innenfor prosjektområdet.

Sotra Link CJV er kjent med utfordringene knyttet til drift og vedlikehold av siltgardiner. Som ett tiltak benytter Sotra Link doble siltgardiner ved utfylling i sjø og innsjø. Én av siltgardenene vil da fungere som sikring dersom den andre ikke er fullt operativ. Sotra Link CJV har utarbeidet skriftlige prosedyrer og sjekklister som dekker planlegging, installasjon, kontroll og vedlikehold av siltgardiner. Til informasjon har Sotra Link CJV knyttet til seg én hovedleverandør for planlegging, produksjon og montering av siltgardiner, og er per i dag i dialog med mulige eksterne aktører for en avtale spesifikt for kontroll og vedlikehold av siltgardiner.

Øygarden kommune tilrår vidare at utfylling og utbygging av ny vegtrase over Arefjordspollen må gjerast så skånsamt som mogleg med tanke på det rike fuglelivet rundt Arefjordspollen og friluftssinteresser i området, samt at minst dagens straumforhold til innte sjøbasseng og forflytting av sedimenter (muddermassar) vert oppretthalde.

Svar fra tiltakshaver

Sotra Link CJV har utarbeidet en egen «Biodiversity management plan» (SB-MC-00-A-090000- 000003). I forbindelse med utarbeiding av denne planen har det blitt utført kartlegging av blant annet fugleliv i Arefjordpollen. Planen skisserer tiltak for å begrense påvirkning på dyre- og planteliv, feltinspeksjoner som utføres av økolog før oppstart i ulike deler av prosjektområdet, samt overvåking i anleggsperioden. For Arefjorden er det i tillegg til at det utføres feltinspeksjon før oppstart planlagt observasjon av fuglers oppførsel som respons på støyende arbeider. Ut i fra inspeksjon og observasjoner vil det anbefales mulige tiltak.

Forhold knyttet til opprettholdelse av strømforhold ved etablering av utfylling, samt deponering av sedimenter i forhold til reguleringsbestemmelser er beskrevet i søknad.

Rettslig grunnlag for tillatelsen

Forurensningsloven

Etter forurensningsloven § 7 må ingen sette i verk noe som kan medføre forurensning uten at det er lovlig etter unntaksreglene i § 8 eller tiltaket har tillatelse etter § 11.

Arbeid i sjø fra land er midlertidig anleggsarbeid og er som hovedregel lovlig uten tillatelse, jf. forurensningsloven § 8 første ledd nr. 3, når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig". Utfylling som bidrar til å spre finstoff som kan påvirke fiskeinteresser, truede arter, marine naturtyper eller bidra til plastforurensning, er ikke vanlig forurensning og tiltaket må ha tillatelse. Statsforvalteren vurderer at de omsøkte tiltakene krever tillatelse etter lovens § 11, med vilkår for utføring etter § 16. Mudring og dumping som skal utføres fra skip/lekter må ha tillatelse etter forurensningsforskriften § 22.

Når Statsforvalteren vurderer om det skal gis tillatelse til forurensende virksomhet, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på forurensningsulempene ved tiltaket sammenlignet med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil kunne føre til jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. Statsforvalteren legger til grunn anbefalinger i Miljødirektoratets veileder M-350/2015 *Håndtering av sediment* i vår vurdering av saken.

Naturmangfoldloven

Forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøving. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer avgjørelser som rører ved naturmangfold.

Vannforskriften

Søknader om tillatelser til tiltak i sjø og vassdrag skal også vurderes etter vannforskriften. Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i § 9 eller § 10.

Avgrensing mot plan- og bygningslova

Statsforvalteren kan ikke gi tillatelser etter forurensningsloven § 11 dersom dette er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven. Tiltakene skal utføres i samsvar med følgende reguleringsplanen: *RV.555 Sotrasambandet, parsell Kolltveit – Bergen grense. Nasjonal arealplan-ID 20130001 362 RP. Vedtatt 26.05.2016.*

Øygarden kommune kommenterer miljøpåvirkning av tiltaket i sin uttale, men omtaler ikke at tiltaket vil være i strid med plan- og bygningsloven. Vi vurderer at tiltaket er i samsvar med endelig plan og at tillatelse kan gis.

Reguleringsplanen har følgende bestemmelser som har relevans for utformingen av vilkårene i denne tillatelsen:

Bestemmelse § 9.2: "Det kan deponerast mudringsmassar i Arefjordpollen opp til kote -5,5 innafor formåla o_VAA13 og o_VAA14. Syner undersøking at mudringsmassane er forureina, skal massane tildekkast med minimum 20 cm reine massar som er stabile"

Bestemmelse § 11.2.4: "Anleggsområde i indre del av Arefjordpollen

I områda SAA1- SAA3 er det berre tillete å etablere feste for siltgardin i samband med bevaring av ålegrasområdet innst i pollen."

Vår vurdering av søknaden

Statsforvalteren vurderer at søknadene med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven.

Vi er i hovedsak enig i de risikovurderingene og forslag til avbøtende tiltak som Asplan Viak / Sotra Link Construction har beskrevet i søknaden datert 19. desember 2024. Vi vil nedenfor presisere hvordan noen av arbeidsprosessene skal utføres og begrunne vår avgjørelse.

På grunn av anoksiske forhold på bunnen av indre deler av Arefjorden, er det lav biodiversitet i bunndyrsamfunnet. Artsmangfoldet er vurdert til liten verdi. Av marine naturtyper er det ålegras innerst i Pollen som er registret.

De viktigste tiltakene for å redusere fare for forurensning og negativ påvirkning til et akseptabelt nivå er å hindre spredning av finstoff fra mudring og deponering av gytjen. Det å benytte doble siltgardiner og overvåke siltgardineneffekt ved bruk av on-line turbiditetsmålere med alarm anser vi for å være tilstrekkelig. Siltgardinene som skal beskytte ålegrasforekomsten innerst i Pollen bør fungere som en effektiv partikkelsperre, gitt områdets lave sjødyp og rolige strømforhold. Det er ikke registrerte fiskeriinteresser i Arefjordpollen som skal ivaretas særskilt.

Sjøbunnen i Arefjordpollen består av tre lag før grunnfjellet. Ett topplag med gytje (6,5 meter i snitt tykkelse innenfor det arealet som skal mudres), ett lag med sand og ett lag med morene/leire. De øverste ca. 0,5 meter av inneholder noe miljøgifter basert på utført prøvetaking. Dvs. at anslagsvis 11 000 m³ (ca. 8 %) av 132 000 m³ er lettere forurenset. Gytjelaget skal deponeres til arealene o_VAA13 (ca. 15 000 m²) og o_VAA14 (ca. 14 000 m²). Dvs. at det omplasserte gytjelaget vil dekke ca. 4,5 meter innenfor de to arealene avsatt i reguleringsplanen. Vi presiserer at mudringen og deponeringen må utføres slik at det forurensete topplaget tas først i en operasjon slik at forurenset gytje plasseres nederst innenfor deponeringsarealene. Deretter skal det resterende gytjelaget ned til sandlaget mudres og deponeres og da vil man oppnå et lag med rene masser øverst i tilfredsstillende tykkelse som vil isolere laget med miljøgifter og ta miljøgiftene ut av sirkulasjon. Vi vurderer at dette er i samsvar med reguleringsbestemmelse § 9.2.

Vi vurderer at de foreslåtte avbøtende tiltak for å redusere fare for spredning av plast fra utfyllingsmassene og ved eventuell undervannsprenging er tilfredstillende og tar de med i våre vilkår som beskrevet.

Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften

I forbindelse med utarbeiding av søknad om tillatelse etter forurensningsloven og detaljreguleringsplan for området er det utført en kartlegging av marint naturmangfold og forurensete sedimenter i tiltaksområdene. Det er også hentet inn tilgjengelig informasjon om viktige natur- og fiskeriinteresser i området fra offentlige databaser.

Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilfredsstillende, vil ikke føre-var-prinsippet (NML § 9) komme til anvending.

Vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er satt i vilkårene i tillatelsen. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak. Dersom det er nødvendig med driftsstans på anlegget for å unngå uakseptabel grad av forurensning som følge av anleggsvirksomhet, vil denne merkostnaden også regnes som i samsvar med NML § 11. Vi krever også at det skal benyttes de beste mulige tekniske løsningene som ut fra en kost/nytte-vurdering gir best mulig resultat for miljøet, jf. NML § 12.

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet til å gi unntak, jf. vassforskrifta § 12.

I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig påvirkning og at tilstanden i resipientene vil bli gjenopprettet når arbeidet stanser. Vi ser det derfor ikke som sannsynlig at tiltaket vil kunne føre at miljømålene ikke nås, eller at tilstanden til vannforekomsten blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Endring og omgjøring

Vi vil påpeke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsette grensene, plikter virksomheten å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det same gjelder utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Virksomheten er pliktig til å unngå unødvendig forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Viser det seg at forurensningsforholdene endrer seg, kan Statsforvalteren med hjemmel i forurensningsloven § 18 endre vilkårene i tillatelsen og sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig redegjørelse av saken. En endringssøknad må derfor sendes i god tid før en eventuell endring kan gjennomføres.

At vi har gitt tillatelse til forurensning fritar ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forurensningen har ført til, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet, www.miljodirektoratet.no. Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter er òg straffbart.

Rett til å klage

Partene involvert i saken og andre med særlig interesse kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør være begrunnet og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland. Klageinstans er Miljødirektoratet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter oppmoding, eller på eget initiativ, avgjøre at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. En slik avgjørelse kan det ikke klages på.

De kan også klage på vedtaket om gebyrsats, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage skal være grunngitt, og han må sendes til Statsforvalteren i Vestland innen tre veker. En eventuell klage fører ikke automatisk til at vedtaket blir utsett. Virksomheten må derfor betale det fastsette gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskuddsbeløpet bli refundert.

Med hilsen

Magne Nesse
senioringeniør

Sondre Kaastad Sørdsdal
senioringeniørriver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Tillatelsens vilkår- Indre Arefjordpollen

Kopi til:

Øygarden kommune
STIFTELSEN MUSEUM VEST
SOTRA LINK CONSTRUCTION JV ANS v/Lars Martin

Ternholmvegen 2 5337 RONG
Lyngneset 2 5302 STRUSSHAMN
Valaskiftet 6 5355 KNARREVIK

Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø i Arefjordpollen i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen

Statsforvalteren gir Statens vegvesen tillatelse med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden datert 19. desember 2023, samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Dersom virksomheten ønsker endringer utover det som er opplyst i søknaden eller under saksbehandlingen og som kan ha miljømessig betydning, må de på forhånd avklare dette skriftlig med Statsforvalteren.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen har tredd i kraft, skal tiltakshaver sende melding til Statsforvalteren om forventet oppstart, status i prosjektet med beskrivelser av eventuelle endringer som endrer risiko for forurensning og evt. Behov for endrede avbøtende tiltak. Statsforvalteren vil da vurdere behov for eventuelle endringer i tillatelsen og om endringene vil kreve ny søknadsrunde.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Statens vegvesen
Sted/gateadresse	Postboks 1010 Nordre Ål
Postadresse	2605 Lillehammer
Org. nummer	971 032 081

Statsforvaltaren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2024.0352.T	4626.0319.01 Mudring og utfylling 4626.0320.01 Deponering gytje Arefjordpollen	2022/16836

Tillatelsen gitt første gang: 26.04.2024	Endringsnummer:	Tillatelse sist endret:
Magne Nesse senioringeniør		Sondre Kaastad Sørsdal rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår	Endringer

Innhold

Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø i Arefjordpollen i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen.....	1
1 Rammevilkår	4
1.1 Omfang	4
1.2 Varsel om oppstart.....	4
2 Generelle vilkår	4
2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig.....	4
2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold	4
2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidene.....	4
2.5 Endring av vilkår	5
2.6 Ansvar	5
2.7 Erstatningsansvar.....	5
2.8 Kulturminner i sjø	5
2.9 Saksbehandling etter annet lovverk.....	5
2.10 Internkontroll.....	5
2.11 Beredskapsplan.....	6
2.12 Varsling om akutt forurensing	6
3 Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø.....	6
3.1 Generelt.....	6
3.2 Kontroll av utfyllingsmassar	6
3.3 Partikkelsperre og turbiditetsmålinger	6
3.4 Undervannstøy.....	7
4 Avfall	8
4.1 Generelle krav	8
4.2 Plast	8
5 Kontroll- og overvåkingsplan	8
6 Rapportering og dokumentasjon	8
7 Tilsyn	9

1 Rammevilkår

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder tiltak i sjø i Arefjordpollen tilknyttet prosjektet Sotrasambandet, ny Rv. 555 i Øygarden kommune.

Dette inkluderer:

- Mudring og dumping av ca. 132 000 m³ gytje/muddermasser
- Utfylling av ca. 250 000 m³ sprengstein.
- Mulig undervannssprengning for å stabilisere fylling

Tiltaket skal gjennomføres innenfor de arealer og eventuelle begrensninger som er gitt i gjeldende reguleringsplan¹ for tiltaket.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidene senest en uke før. Varselet sendes med en epost til sfylpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Miljøriskovurdering av anleggsarbeidene

Denne tillatelsen er basert på de miljøriskovurderingene som er utført i samarbeid med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

¹ RV.555 Sotrasambandet, parsell Kolltveit – Bergen grense. Nasjonal arealplan-ID 20130001 362 RP. Vedtatt 26.mai 2016.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensing og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende- og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert plan over risikoreducerende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i drifts- og vedlikeholdsprosjekter.

2.5 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.6 Ansvar

Tiltakshavar er ansvarleg for å sikre og dokumentere at vilkåra i dette løyvet vert stetta. Tiltakshavar pliktar å ha oversikt over alle aktivitetar som kan medføre forureining og kunne gjere greie for risikoforhold. Tiltakshavar pliktar vidare å orientere vedkommande som skal gjennomføre tiltaka om de vilkår som gjelder, samt de restriksjonar som er lagt på arbeidet.

2.7 Erstatningsansvar

Selv om tillatelse er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.8 Kulturminner i sjø

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom kulturminner på sjøbunnen kan bli rammet av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Tiltakshaver må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

2.9 Saksbehandling etter annet lovverk

Tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder for tiltaket. Det forutsettes at tiltaket er i samsvar med enhver tid gjeldende reguleringsbestemmelser, godkjente tiltaksplaner for forurenset grunn og vedtak etter havne- og farvannsloven.

2.10 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

Tiltakshaver plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av en miljørisikoenalyse skal tiltakshaver sette i verk miljørisikoreduserende tiltak.

2.11 Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkningen av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

2.12 Varsling om akutt forurensning

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsatt av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvaltaren skal også varsles.

3 Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø

3.1 Generelt

Tiltakene i sjø omtalt i denne tillatelsen skal utføres på en slik måte at finpartikulært materiale fra mudring og deponering av gytje og utfylling av sprengstein i minst mulig grad blir spredt. Tiltakene skal gjennomføres innenfor de arealene som er angitt i søknad/reguleringsplan.

3.2 Kontroll av utfyllingsmassar

Det skal benyttes mest mulig rene masser til utfyllingene. Massene skal være egnet for formålet. Det skal utarbeides rutiner for kontroll av steinmasser før de blir fylt i sjøen. Innhold av plastrester og annen forurensning fra sprengstein skal primært ikke havne i sjøen.

3.3 Partikkelsperre og turbiditetsmålinger

Det skal brukes doble siltgardiner for å beskytte ålegrasforekomsten nord for tiltaksområdet, og mobile doble siltgardiner rundt mudre- og dumppearbeidene av gytjelaget, slik som beskrevet i søknaden⁴. Det skal føres daglige visuelle kontroller for å sjekke at siltgardinene fungerer etter hensikten.

³ Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr 79

⁴ Søknad om tiltak i sjø Arefjordpollen Asplan Viak datert 19. desember 2023, pkt. 7.1 side 46

Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433⁵. Partikkelkonsentrasjonen utenfor partikkelsperrene i tiltaksområdene skal ikke være høyere enn bakgrunnsverdi + 10 NTU/FTU i en periode på mer enn 30 minutt. Ved oppnådd alarmgrense skal arbeidene stoppe, og dersom overskridingen skyldes tiltakene skal det utføres avbøtende tiltak. I tillegg til logging av turbiditet skal det regelmessig tas prøver av vannet i Arefjordpollen i henhold til utarbeidet overvåkingsprogram⁶.

Håndtering av alarmer skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og hvilke aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 2.9 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon ervervet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner eller målinger viser at målere ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal målerne flyttes.

3.4 Utførelse av mudring og dumping

Mudringen og deponeringen må utføres slik at det forurensede topplaget tas først i en operasjon slik at forurenset gytje plasseres nederst innenfor deponeringsarealene. Deretter skal det resterende gytjelaget ned til sandlaget mudres og deponeres og da vil man oppnå et lag med rene masser øverst i tilfredsstillende tykkelse som vil isolere laget med miljøgifter og ta miljøgiftene ut av sirkulasjon.

3.5 Undervannstøy

Dersom det blir aktuelt med undervannsprengning skal ladningene deles opp i flere mindre ladninger og detonerer som intervalloptenning, dvs. at kun ett eller noen få hull i en sprengningssalve detonerer samtidig, med forsinkelse mellom hvert intervall. Maks ladning bør begrenses til et beregnet minimumsnivå. I tillegg bør det vurderes å benytte luftgardin (boblegardin) under sprengning for å dempe trykkpulsene. Siltgardiner bør plasseres rundt sprengningsområdet for å begrense partikkelspredning, og skyteledninger/plastavfall skal samles opp.

3.6 Aktsomhet ovenfor fremmede organismer

De siste årene er det registrert en økning i observasjoner av den marine fremmedarten japansk sjøpung, allment kjent som havnespy, i Norge. I Vestland er det bl.a. oppdaget forekomster av havnespy ved Hanøytangen i Askøy kommune.

Denne arten har stort invasjonspotensiale, og høy økologisk effekt. Statsforvalteren minner derfor om aktsomhetsplikten i henhold til forskrift om fremmede organismer § 18. I den står det at den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold. Fra § 18 del a og b vises det til at tiltakshaver skal ha kunnskap om risikoen aktiviteten innebærer, kunnskap til å treffe forebyggende tiltak og kunnskap til å raskt avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer.

Dersom havnespy blir observert under utførelsen av arbeidet, skal arbeidet stanses og myndighetene varsles umiddelbart.

⁵ Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster. Norsk Standard NS- 9433

⁶ Area 00 Alle områder Overvåkingsprogram for resipienter og anleggsvann – Sotra Link Construction – 29.03.2023

4 Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁷. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarering.no.

Brukte partikkelsperrer skal leveres til lovlig mottak.

4.2 Plast

Det skal gjennomføres tiltak for å begrense tilførsel av plast til naturen. Det skal velges tekniske løsninger som i størst mulig grad minimerer mengden plastavfall fra tiltakene. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltakene ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Rutiner for overvåking og oppsamling av avfall i resipienten skal inngå i overvåkingsplanen. Oppsamlet plast skal leveres til lovlig avfallsmottak

Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 skal brukes som en veileder.

5 Kontroll- og overvåkingsplan

Virksomheten har laget og oversendt en overvåkingsplan⁸ for tiltakene i Arefjordpollen som skal holdes oppdatert ved eventuelle endringer.

6 Rapportering og dokumentasjon

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen fire måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor
- Dokumentasjon på levering av masser til godkjent deponi etter forurensningsloven.

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få

⁷ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁸ Overvåkingsprogram for resipienter og anleggsvann. Sotra Link 29. mars 2023

forurensningsmessig betydning.

7 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.